

Het Zondagochtend Concert

5 april 2026 - Grote Zaal - 11.00 uur

Symfonieorkest Vlaanderen
Martijn Dendievel, dirigent
Victor Julien-Lafferrière, cello

Felix Mendelssohn Ouverture 'Die Hebriden', op. 26 (1830-32)
1809-1847

Johannes Brahms Variaties op een thema van J. Haydn in Bes,
1833-1897 op. 56a (1873)
Thema: Choral St. Anton
Var. 1: Poco più animato
Var. 2: Più mosso
Var. 3: Con moto
Var. 4: Andante con moto
Var. 5: Vivace
Var. 6: Vivace
Var. 7: Gracioso
Var. 8: Presto non troppo
Finale: Andante

Joseph Haydn Celloconcert in C, Hob. VIIIb: 1 (1761-65)
1732-1809
Moderato
Adagio
Allegro molto

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open.
U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concert-
registraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

12 apr - Grote Zaal

30 jaar Storioni Trio: Beethovens *Tripelconcert*

19 apr - Grote Zaal

Brahms' *Dubbelconcert* door Liza Ferschtman en Ivan Karizna

26 apr - Grote Zaal

Elgars *Enigma-varianties* en Maria Milstein speelt *West Side Story*

3 mei - Kleine Zaal

Trio Milstein Tavenier Viersen speelt Schubert en Mozart

10 mei - Grote Zaal

Familieconcert op Moederdag: Moeder de Gans (6+)

De kaartverkoop voor het seizoen 2026-2027 is van start!

Kijk en bestel op concertgebouw.nl/zondag.

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! #concertgebouw

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

Nadat Felix Mendelssohn in 1829 tijdens een bezoek aan Engeland veel roem had geogst, ondernam hij een romantische reis naar de Schotse Hooglanden. Terwijl het doedelzakspel hem absoluut niet kon bekoren, raakte de jonge Duitse componist er onder de indruk van het natuurschoon, de oude burchten en de grotten. Een echo van dit uitstapje klinkt onder meer door in zijn *Derde symfonie*, de 'Schotse', én in de *Ouverture 'Die Hebriden'*. De eerste maten van dit laatste werk noteerde hij na een bezoek aan het eiland Staffa, waar hij de indrukwekkende grot Fingal's Cave bezocht. Toen Mendelssohn later het stuk af wilde maken, meende hij dat het middendeel ervan nog te veel naar 'dom contrapunt' smaakte, in plaats van naar 'meeuwen en kabeljauw'. In 1833 was hij wel tevreden en voerde hij de definitieve versie van de *Ouverture 'Die Hebriden'* uit in Berlijn. Met fraaie streken zette de componist zijn Schotse indrukken op papier: de donkere wolken boven het uitgestrekte water, de storm die opsteekt, de imposante grot en het bruisende water dat uiteindelijk weer tot stilstand komt. Een prachtig muzikaal schilderij.

Pelgrimslied

'Een verhaal vertellen, het publiek orkestrale kleuren tonen die alleen live

en op dát moment beleefbaar zijn, alsook tot het uiterste gaan om de boodschap van de componist over te brengen', dát zijn de doelstellingen van Martijn Dendievel, chef-dirigent van het Symfonieorkest Vlaanderen. Vanochtend laat hij dat onder meer horen in de *Variaties op een thema van J. Haydn in Bes*, op. 56a uit 1873 van Johannes Brahms. In de periode dat de Duitse romanticus dit werk schreef, had hij vooral naam gemaakt met zijn liederen, kamer- en pianomuziek en met *Ein deutsches Requiem*. Op puur orchestraal gebied had hij nog relatief weinig laten zien. Daar kwam verandering in toen Brahms in 1870 een thema onder ogen kreeg uit een 'Feldpartita', die aan Haydn werd toegeschreven. Dit zogenaamde 'St. Anthonius'-koraal – wellicht een oud pelgrimslied – gebruikte hij voor een afwisselende orkestrale variatiereeks. Bij de instrumentatie was de oorspronkelijke blazersbezetting het uitgangspunt, al verving de componist de uit de mode geraakte (kronkelige) 'serpent' door een contrafagot en voegde hij strijkers en andere blazers toe. Lyrische en gedragen variaties wisselen af met een scherzo, fanfares en een wiegende dans ('siciliano'). De acht variaties worden afgesloten door een passacaglia, een variatievorm waarin de bas steeds

hetzelfde blijft. Door Brahms wordt die achttien keer herhaald. Clara Schumann, een goede vriendin, was enthousiast over het werk: 'De variaties zijn heerlijk... Dit is Beethovens geest van begin tot eind.'

Hofkapel

In mei 1761 trad de jonge Joseph Haydn in dienst bij het Hongaarse vorstenhuis Estherházy. Aan het hof beschikte hij over een uitstekend orkest. Dat zal een belangrijke reden zijn geweest dat hij het er bijna dertig(!) jaar lang zou volhouden. Onder leiding van Haydn groeide dit orkest van ongeveer vijftien musici – onder wie eerste violist Luigi Tomasini – langzamerhand uit tot een vijfentwintigkoppig ensemble. Een maand na Haydns benoeming kwam op zijn voorspraak een nieuwe cellist de gelederen van de hofkapel versterken: Joseph Franz Weigl. Het is waarschijnlijk dat Haydn in de eerste jaren van zijn dienstbetrekking voor deze voortreffelijke musicus het *Celloconcert in C* schreef. Lange tijd wist men slechts van het bestaan van dit werk door catalogus, die Haydn zelf had samengesteld. Pas in 1961 kwam dit concert in een Praagse bibliotheek boven water.

Fris

Dat het bij dit *Celloconcert* om een vroeg werk gaat, is meteen duidelijk. Zo giet Haydn het eerste deel weliswaar in een sonatevorm, maar hij structureert de orkestpartij ook door middel van 'ouderwetse', barokke ritornellen (refreinen). Het galante en expressieve driedelige Adagio kent eigenlijk maar één thema, wat ook kenmerkend is voor de vroege Haydn. De cellist verkent in dit deel vooral het hoge register van zijn instrument. Net als het eerste deel moet ook het slotdeel een kolfje naar de hand van Weigl zijn geweest, die in de laat-achttiende-eeuwse cellotechnieken zijn vakmanschap volop kon laten zien. De beweeglijke finale kent dezelfde frisheid als veel andere vroege werken van Haydn. Solist vanmorgen is de Franse cellist Victor Julien-Laferrrière, die in 2017 de prestigieuze Koningin Elisabethwedstrijd op zijn naam schreef.

Dirk Luijmes